

Velkommen til *RELevans*: En ny platform for religionsvidenskabelig aktualitet

Brian Arly Jacobsen, Simon Stjernholm og Astrid Krabbe Trolle, Københavns Universitet

Med stor glæde præsenterer vi det første nummer af *RELevans*, et nyt tidsskrift udgivet af Religionsvidenskab på Københavns Universitet. *RELevans* er tænkt som en platform for at styrke religionsvidenskabens samfundsmæssige relevans og formidling ved at adressere aktuelle problemstillinger med teoretisk dybde og praktisk anvendelighed. Tidsskriftet udspringer af vores årlige seminarer, der har til formål at samle studerende, forskere og aktører uden for universitetet omkring emner, som er både fagligt relevante og samfundsaktuelt brændende.

Det første nummer af tidsskriftet har temaet ”Religionsvidenskabelige perspektiver på (negativ) social kontrol”, et emne, der trækker på både sociologiske og religionsvidenskabelige analyser af, hvordan kontrol udøves i sociale, religiøse og kulturelle kontekster. Seminaret, der fandt sted i november 2023 med Brian Arly Jacobsen som tovholder, samlede forskere og praktikere for at belyse emnet fra forskellige vinkler. Med over 120 deltagere, herunder studerende, forskere, journalister og repræsentanter fra NGO'er, blev det en markant succes. *RELevans* er en naturlig forlængelse af dette seminar, og det er vores håb, at tidsskriftet kan fungere som en løbende platform for diskussion og vidensdeling.

Første artikel af Brian Arly Jacobsen fra Københavns Universitet giver et omfattende teoretisk overblik over begrebet ”social kontrol”. Artiklen går tilbage til klassiske sociologiske tænkere som Émile Durkheim og følger udviklingen af begrebet frem til nutidens anvendelser. Jacobsen trækker en vigtig linje mellem social kontrol som en nødvendighed for samfundets stabilitet og som en potentiel kilde til undertrykkelse. Artiklen dykker også ned i, hvordan social kontrol opererer i forskellige institutioner, herunder religiøse grupper, staten og det moderne integrationsarbejde. Jacobsen problematiserer den nutidige brug af begrebet, særligt i diskussionen om ’negativ social kontrol’, og reflekterer over balancen mellem individuel frihed og samfundets behov for orden.

Jesper Petersen fra Københavns Universitet følger op med en kritisk analyse af begrebet negativ social kontrol. Petersen peger på den oprindelige brug af begrebet i

forbindelse med æresrelateret kontrol og viser, hvordan det i dag er blevet udvidet til også at omfatte psykisk vold og sociale dynamikker i skoler. Denne udvidelse har, ifølge Petersen, skabt en uklarhed omkring, hvad begrebet dækker over. Artiklen konkluderer, at den politiske brug af negativ social kontrol bør oversættes til socialfaglige termer for at sikre en mere præcis og effektiv anvendelse i praksis.

Tim Rudbøg fra Københavns Universitet tager os med tilbage til 1950'erne og 60'erne i USA, hvor religion og modkultur blev brugt som redskaber til at udfordre den herskende sociale konformitet. Rudbøg undersøger, hvordan beat- og hippiebevægelserne, musikkulturen og new age spiritualitet kombineret med indflydelsen fra indiske guruer og eksperimenter med psykedeliske stoffer udfordrede normerne i det amerikanske samfund. Artiklen tager udgangspunkt i Michel Foucaults teorier om selvets teknologier og fremhæver, hvordan religion i denne periode blev brugt som et redskab til at ændre både sig selv og verden. Et centralt eksempel er Timothy Learys pamflet "Start your own religion", som illustrerer, hvordan religion blev brugt som et værktøj til frigørelse fra oplevet negativ social kontrol.

Morten Warmind fra Københavns Universitet skifter fokus fra minoritetssamfund til majoritetssamfund og deres forsøg på at udøve social kontrol over religiøse bevægelser. Warmind dykker ned i eksempler fra både USA og Danmark, herunder Amish-samfundet og religiøse bevægelser som Scientologi og Hare Krishna-bevægelsen. Artiklen undersøger også, hvordan selv majoritetskirker må forholde sig til social kontrol, særligt i forbindelse med skiftende samfundsnormer, som kravet om et vielsesritual for par af samme køn. Warminds analyse giver en vigtig påmindelse om, at social kontrol ikke kun udøves af minoritetsgrupper, men også er en mekanisme, der regulerer majoritetssamfundets egne normer og værdier.

Det afsluttende essay er skrevet af Maria J. U. Brock, KA-studerende med specialisering i religionssociologi, og omhandler NGO'ers praktiske arbejde med negativ social kontrol. Teksten trækker på erfaringer fra Børns Vilkår og diskuterer, hvordan NGO'er samarbejder med staten gennem partnerskaber og kontrakter. Brock argumenterer for, at statslig finansiering af NGO'erne kan påvirke deres arbejde med negativ social kontrol, hvilket skaber en kompleks dynamik mellem politisk uafhængighed og afhængighed af statslige midler. Essayet tilbyder en nuanceret diskussion af de sårbarheder, som opstår i dette samarbejde, og peger på behovet for en bedre forståelse af, hvordan NGO'er praktisk arbejder med begrebet negativ social kontrol.

RELevans: Fremtidsperspektiver

Med dette første nummer ønsker vi at skabe en platform, hvor religionsvidenskabens samfundsmæssige relevans og aktualitet står klart. *RELevans* er tænkt som et dynamisk forum, hvor forskere, studerende og samfundsaktører kan mødes og diskutere emner, der rækker ud over det akademiske. Tidsskriftet vil både indeholde peer-reviewede artikler og formidlende bidrag, hvilket afspejler vores ambition om at nå bredt ud. Vores næste

årlige seminar finder sted i november 2024 og vil fokusere på religion og klima. Bidragene fra dette seminar vil blive udgivet i 2025. Vi ser frem til mange spændende diskussioner og opfordrer alle interesserede til at tage del i denne vigtige samtale om religion og samfund.

Velkommen til *RELevans*!